

Проект
Енергетичної
Безпеки

ОГЛЯД КРАЩИХ ПРАКТИК МОНІТОРИНГУ ТА НАГЛЯДУ ЗА РИНКОМ В ЄС

ПРОГРАМА

Досвід НРО та РРАТ в Європейському Союзі:

- Практики моніторингу ринку
- Практики нагляду за ринком (REMIT)

ОСНОВНІ КОНЦЕПЦІЇ

- **Моніторинг ринку** – аналіз ефективності конкретного ринку на відносно великих часових інтервалах. Основна мета – вивчати ефективне функціонування ринку з метою покращення ліквідності та забезпечення ефективного формування цін.
- **Нагляд за ринком** – моніторинг поведінки окремих учасників ринку та загальної прозорості ринку. Частково, але не повністю пов'язаний з регулюванням доброчесності та прозорості ринку (REMIT).

НРО та РРАТ повинні використовувати світовий досвід.

ПРАКТИКИ МОНІТОРИНГУ РИНКУ

ОБСЯГ МОНІТОРИНГУ: ЕНЕРГЕТИЧНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ЄС, АНТИМОНОПОЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ЄС

ЕНЕРГЕТИЧНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ЄС. Директива ЄС 72/2009 – Електроенергетика (ст.37).

- Безпека постачання та конкурси на нові генеруючі потужності
- Дотримання ОСП/ОСР зобов'язань відповідно до Директив
- Інвестиційні плани ОСП
- Дотримання правил безпеки і надійності мереж
- Рівень прозорості, включно з цінами
- Рівень і ефективність відкриття ринку та конкуренції на оптовому та роздрібному рівнях
- Випадки обмежувальних договірних практик
- Час, потрібний ОСП/ОСР на здійснення підключень і ремонтів
- 714/2009: обов'язки ОСП/ОСР (включно з анбандлінгом), постачальників, споживачів, інших учасників
- Впровадження захисних заходів
- У разі визначення незалежного оператора системи (ISO), забезпечення відповідності власника системи передачі і ISO, їх взаємовідносини і комунікації

АНТИМОНОПОЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ЄС. Договір про функціонування Європейського Союзу (ДФЄС).

- Горизонтальні та вертикальні угоди, узгоджені практики (101, ДФЄС)
- Зловживання ринковою владою (102, ДФЄС)

РОЛІ З МОНІТОРИНГУ: НРО, РРАТ, АНТИМОНОПОЛЬНИХ ОРГАНІВ

НРО ТА РРАТ

Фокус на **Енергетичне законодавство ЄС**

- Антимонопольні органи можуть втручатися на прохання національних регуляторних органів (НРО) або осіб, що професійно організовують трансакції (РРАТ), у разі виявлення антиконкурентних дій.

АНТИМОНОПОЛЬНІ ОРГАНИ

Фокус на **Антимонопольне законодавство ЄС (ДФЄС)**

- НРО і РРАТ надають підтримку і співпрацюють з антимонопольним органом у сфері Антимонопольного законодавства ЄС.

РОЛІ З МОНІТОРИНГУ НАЦІОНАЛЬНИХ РЕГУЛЯТОРНИХ ОРГАНІВ

- **Ролі та повноваження регулятора**
 - Збір даних, моніторинг, розслідування, запити про надання інформації, заходи для усунення порушень, прийняття рішень, санкції, альтернативні дії, звітність.
- **Реагування на вимоги Третього/Четвертого енергетичних пакетів**
 - Моніторинг ринку – обов'язок національних регуляторних органів.
- **Засади моніторингу**
 - Відносини, методики, показники, звіти.
- **Звітність регуляторів**
 - На регулярній основі (річна, квартальна, місячна) або ситуативно.

МОНІТОРИНГ GEMA (OFGEM), НРО У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

ПОКАЗНИКИ РОЗДРІБНОГО РИНКУ		ПОКАЗНИКИ ОПТОВОГО РИНКУ	
Основні моменти роздрібного ринку за місяць Ціни та прибутки (тарифний кошик від десяти найдешевших постачальників, різниця в тарифних кошиках із середньою ціною стандартних змінних тарифів для шести найбільших постачальників) <u>Заміна постачальника</u>		Основні моменти оптового ринку за місяць Ціни, частка ВДЕ, коефіцієнт відтоку споживачів Тренди оптових цін (Ціни на електроенергію: контракти на добу наперед на основне навантаження)	
		Безпека постачання Структура електрогенерації за кварталами та джерелами палива	
Структура ринку (кількість діючих ліцензованих постачальників, частка на ринку постачання електроенергії, вхід та вихід)		Доступ та ліквідність Різниця між цінами купівлі-продажу за видами контрактів, обсяги торгівлі електроенергією та коефіцієнт відтоку споживачів	
Ціни та прибутки (порівняння роздрібних цін за компаніями та видами тарифів, найдешевші тарифи за методом оплати тощо)		Конкуренція Частка оптового ринку генерації електроенергії за компанією (8 найбільших) 6 найбільших резервів виробників	
Заміна постачальника (кількість побутових споживачів, що змінили постачальника, за видами палива, великі постачальники: рівень внутрішньої та зовнішньої заміни постачальника, середній час заміни постачальника для внутрішніх споживачів)		Інвестиції та сталість Прибутковість електрогенерації на газі та вугіллі Волатильність цін на електроенергію та газ по місяцях: контракти на добу наперед	

МОНІТОРИНГОВІ ЗВІТИ ПРО. ОБСЯГ, РЕГУЛЯРНІСТЬ, СТРУКТУРА

Стабільні та майже стандартні

- Звіти про діяльність, включно з аспектами моніторингу, що подаються до ЄК

Різні та досить мінливі

- Звіти у цілях ринку
 - Річні
 - Місячні
 - Квартальні
 - Спеціальні
 - Глобальні
 - Оптові
 - Роздрібні
 - Інші

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ

- Звіти регуляторних органів Великої Британії та Північної Ірландії
 - Стан енергетичних ринків (з 2017)
 - Оптові енергетичні ринки(до 2016)
 - Роздрібні енергетичні ринки (до 2016)
 - Звіт про ліквідність оптового ринку електроенергії (до 2016)
 - Робота ринку потужності

НІМЕЧЧИНА

- Річний звіт про діяльність Федерального агентства німецьких мереж, включно з (за згодою Федерального картельного відомства, якщо це стосується антимонопольних аспектів) результатами моніторингової діяльності
- Спеціальні звіти (про аварійне відключення 4/11/2006, про вплив мораторію про ядерну енергію на мережі передачі та безпеку постачання у 2011 р., про зону єдиної ціни в Німеччині-Австрії у 2011 р.).

МОНІТОРИНГ ANRE, НРО В РУМУНІЇ

- **Відносини з:**
 - Учасниками ринку (обов'язок передавати дані із дотриманням вимог, коректно, повністю та вчасно)
 - ОР та ОСП (тісна співпраця з департаментами моніторингу)
 - Антимонопольна рада (протокол про співпрацю)
- **Методики**
 - Оптовий ринок, роздрібний ринок, універсальні послуги, програма комплаєнсу
- **Показники**
 - Структура та концентрація оптового та роздрібного ринків, ефективність
 - Поведінка учасників на оптовому та роздрібному ринках
- **Звіти про моніторинг**
 - Річні, місячні

РОЛІ З МОНІТОРИНГУ ОРГАНІЗОВАНИХ РИНКІВ

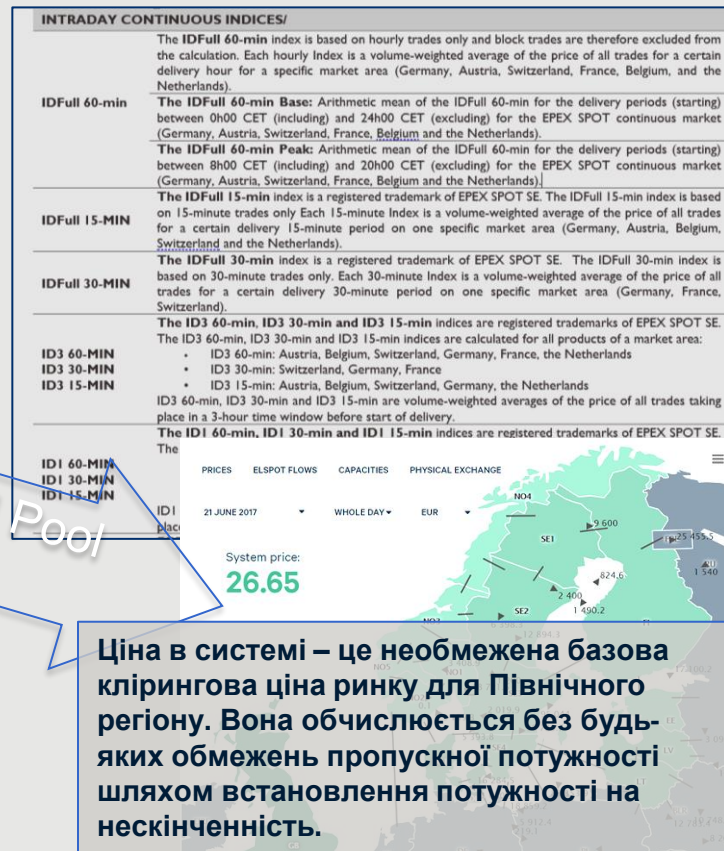
Підрозділи нагляду за ринком на енергетичних біржах та у операторів ринку

- Працюють майже від початку діяльності організованих ринків
- Крім того, ще до впровадження REMIT, організовані ринки здійснювали моніторинг:
 - Дотримання учасниками правил торгівлі на організованих ринках
 - Ненормальної, невідповідної або антиконкурентної поведінки учасників ринку
 - Конкурентності адміністрованих ринків (показники концентрації)
 - Динаміки цін
 - Ліквідності
- Енергетичні біржі та оператори ринку
 - Визначають та оприлюднюють цінові індекси
 - Оприлюднюють результати роботи ринку
 - Звітують до НРО

КРАЩІ ПРАКТИКИ: ЦІНОВІ ІНДЕКСИ EPEX SPOT

Індекси представляють ціни за інтервал торгів та їх арифметичні середні значення для бази/піку, за день/місяць для кожної цінової зони і для всіх зон.

INDEX	CALCULATION
DAY-AHEAD AUCTION INDICES	
	"ELIX is based on the calculation method but not on results of the day-ahead auctions and is therefore not based on market prices." (source: EPEX SPOT website)
	"ELIX – which is calculated for the EPEX SPOT market areas Germany/Austria, France and Switzerland – corresponds to the congestion-free market price for these areas and, as a result, it represents the market price for electricity in an integrated European single market" (source: EEX website)
ELIX (European Electricity Index)	Registered trademark of the European Energy Exchange AG and EPEX SPOT SE.
	ELIX Day Base: Arithmetic mean of the ELIX indices for the delivery periods (starting) between 0h00 CET (including) and 24h00 CET (excluding).
	ELIX Day Peak: Arithmetic mean of the ELIX indices for the delivery periods (starting) between 8h00 CET (including) and 20h00 CET (excluding).
	ELIX Month Base: Arithmetic mean of the ELIX indices for the delivery periods (starting) between 0h00 CET (including) and 24h00 CET (excluding).
	ELIX Month Peak: Arithmetic mean of the ELIX indices for the delivery periods (starting) between 8h00 CET (including) and 20h00 CET (excluding).
PHELIX-DE/AT	Phelix-DE/AT refers to the German/Austrian Physical Electricity Index . It is a registered trademark of the European Energy Exchange AG. Weighted average of the hourly prices for Germany (DE) and Austria (AT) as determined by EPEX SPOT day-ahead market. The weighting of DE/AT is set to 9:1, such that the Phelix-DE/AT for every hour of the respective delivery period will be calculated as $(9 \times \text{DE price} + 1 \times \text{AT price}) / 10$
PHELIX-DE	Phelix-DE refers to the German Physical Electricity Index . It is a registered trademark of the European Energy Exchange AG.
	Phelix-DE Day Base: Arithmetic mean of the market clearing prices for the delivery periods (starting) between 0h00 CET (including) and 24h00 CET (excluding) for the EPEX SPOT DE day-ahead market.
	Phelix-DE Day Peak: Arithmetic mean of the market clearing prices for the delivery periods (starting) between 8h00 CET (including) and 20h00 CET (excluding) for the EPEX SPOT DE day-ahead market.
	Phelix-DE Month Base: Arithmetic mean of the market clearing prices for the delivery periods (starting) between 0h00 CET (including) and 24h00 CET (excluding) for all days of the month for the EPEX SPOT DE day-ahead market.
	Phelix-DE Month Peak: Arithmetic mean of the market clearing prices for the delivery periods (starting) between 8h00 CET (including) and 20h00 CET (excluding) for all weekdays (Monday to Friday) for the EPEX SPOT DE day-ahead market.

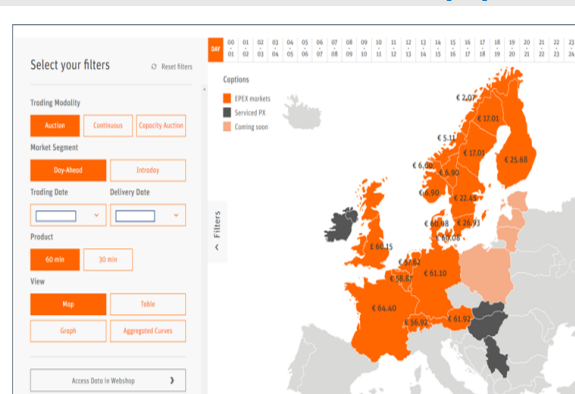
Ціна в системі – це необмежена базова клірингова ціна ринку для Північного регіону. Вона обчислюється без будь-яких обмежень пропускної потужності шляхом встановлення потужності на нескінченність.

КРАЦІ ПРАКТИКИ: РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ РИНКУ, ОПРИЛЮДНЕНІ ЕРЕХ SPOT (1)

РДН

Презентація даних

- Карта
- Таблиця
- Сукупні криві
- Графіки

MAP
To select:
trading day as today or yesterday,
product (60/30 min), hour or daily average

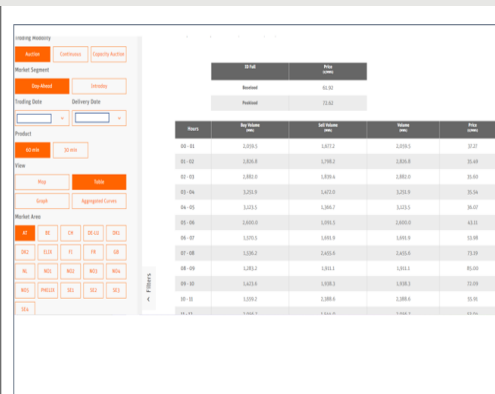
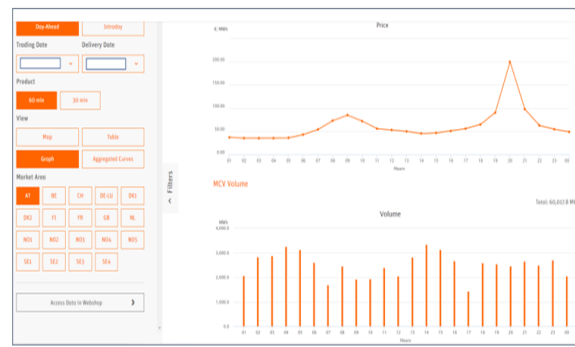
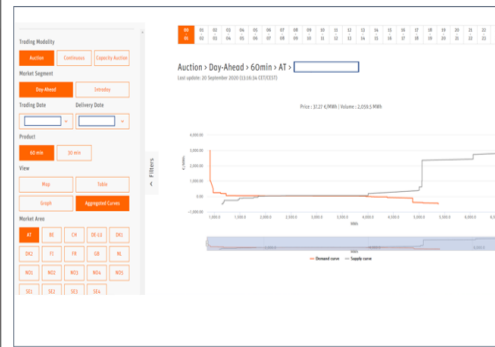

TABLE
To select:
trading day as today or yesterday,
the product (60/30 min), the market area

GRAPH
To select:
trading day as today or yesterday,
the product (60/30 min), the market area

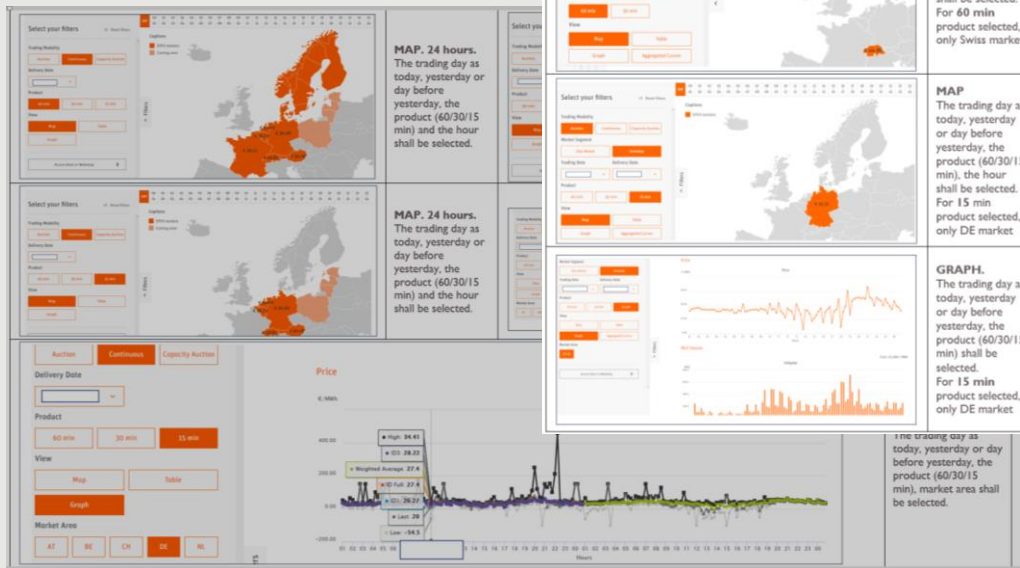
AGGREGATED CURVES
To select:
trading day as today or yesterday,
the product (60/30 min), the market area, the hour

КРАЦІ ПРАКТИКИ: РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ РИНКУ, ОПРИЛЮДНЕНІ ЕРЕХ SPOT (2)

ВДР

Презентація даних

- Карта
- Таблиця
- Сукупні криві (аукціон)
- Графіки (аукціон та безперервні)

АУКЦІОН

БЕЗПЕРЕРВНО

КРАЩІ ПРАКТИКИ: РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ РИНКУ, ОПРИЛЮДНЕНІ HUPX

Результати роботи ринку, оприлюднені HUPX

- **РДН**

- Результати об'єднання ринків (МС) (24 години)
- Тижневі дані (ціни та обсяги)
- Сукупні дані (криві попиту та пропозиції)
- Регулярні звіти (місячні та річні звіти)
- Історичні дані (річні дані: ціни, АТС, потоки)

- **ВДР**

- Ринкові дані (квартальні години та погодинні пакети)
- Регулярні звіти (річні звіти)

ОРГАНІЗОВАНІ РИНКИ, ЩО ВИСТУПАЮТЬ ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ІНФОРМАЦІЇ

- Пропонуються різні інформаційні пакети
- Це дає погляд на інформацію, що підлягає моніторингу

ДАНІ, НАДАНІ EREX SPOT ЯК ПОСТАЧАЛЬНИКОМ				
РИНОК	Аукціон на добу наперед	Внутрішньодобовий аукціон	Внутрішньодобовий безперервний	Ринок потужності (лише Франція)
Зміст	- Блочні заявки - Ціни та обсяги - Сукупні криві	- Блочні заявки - Ціни та обсяги - Сукупні криві	- Транзакції - Індекси/результати	Всі дані аукціону на добу наперед
Пакет	Всі дані аукціону (A)	Всі дані внутрішньодобового аукціону (B)	Всі безперервні дані (C)	Історичні дані по анонімних наказах/рік
Об'єднані пакети		Всі дані аукціону на добу наперед та внутрішньодобового (A + B)	Всі дані аукціону та безперервні	В реальному часі - Безперервний ринок: див. лише екран - ETS API лише для читання (дані
ЗМІСТ ЗВІТІВ ПО ДАНИХ НА HUPX ТА ПАКЕТИ ПОСТАЧАЛЬНИКІВ				
Звіт про зміст РДН		Звіт про зміст ВДР		
- Звіт про сукупну криву HUPX DAM - Звіт про пакети HUPX DAM - Звіт про цінові обсяги HUPX DAM		- Сукупні пакетні дані HUPX ID - Звіт про сукупні ринкові дані HUPX ID - Щоденний звіт про пакети HUPX ID - Щоденний звіт про ринкові дані HUPX ID		
Інформаційні пакети				
РДН (DAM U) (DAM V) - Щоденні ринкові дані - Історичні ринкові дані		ВДР (IDM U1), (IDM U2) (IDM V1) (IDM V2) - Історичні дані від початку - Дані на кінець дня - Щоденний звіт (оновлюється кожні 15 хв.)		

- Тип доступу: **1** (сервер SFTP) або **2** (сервер SFTP та доступ користувачів до торгової системи лише для читання)
- Права використання - **U** (внутрішнє використання) або **V** (внутрішнє використання, права публікації, права на перепродаж)

ЗВІТИ, ЩО ОПРИЛЮДНЮЮТЬСЯ ОРГАНІЗОВАНИМИ РИНКАМИ НА РЕГУЛЯРНІЙ ОСНОВІ

HUPX в Угорщині	OPCOM в Румунії
Річні та місячні звіти РДН Перелік членів HUPX РДН (поточний та минулий рік/місяць, тренд підкреслено) - Базова та пікова ціна, навантаження - Найвища та найнижча ціна торгів - Разом, середній, макс. та мін. оборот та обсяги торгів - Робочі та вихідні дні, базове та пікове навантаження, середні обсяги торгів за день Погодинні середні значення та макс./мін. сукупних обсягів купівлі/продажу за рік/місяць	Річні та місячні звіти Ринок на добу наперед (РДН) Внутрішньодобовий ринок (ВДР) Централізований ринок двосторонніх договорів на електроенергію - Механізм продовжених аукціонів (CMBC-EA) - Механізм безперервної торгівлі (CMBC-CN) - Централізований ринок з двосторонньою безперервною торгівлею щодо двосторонніх договорів на електроенергію (CM-OTC) - Централізований ринок універсальних послуг (CMUS) - Централізований ринок електроенергії з ВДЕ за підтримки зелених сертифікатів (CME-RES-GC) - Ринок зелених сертифікатів (GCM) Для кожного: Кількість зареєстрованих/активних учасників, середньозважена ціна (WAP), загальний та середній обсяг, доля ринку у прогнозованому чистому споживанні, вартість угод
Річний звіт ВДР Стисла інформація (загальний обсяг торгів, загальний обсяг позабіржових торгів, найвищий денний/місячний обсяг торгів, найнижча ціна торгів, найвища ціна торгів), Перелік членів ГРАФІКИ Обсяги торгів - 60 хв, кількість угод - 60 хв, внутрішньодобові ціни - 60 хв, середні денні ціни торгів, 15 хв контракт – обсяги торгів, кількість угод, ціни, середні денні ціни торгів, обсяги торгів	Тижневі звіти Денні та тижневі ціни, обсяги, тренди для РДН Щоденний індекс цін, транскордонні угоди, обсяги, доля ринку для ВДР денна WAP, обсяг торгів для ринку двосторонніх договорів Денні показники концентрації ринку РДН, ВДР, CMBC-EA, CMBC-CN, CM-OTC - Індекс продажу/купівлі Герфіндала-Гіршмана - СЗ продаж/купівля

ПРАКТИКИ НАГЛЯДУ ЗА РИНКОМ (REMIT)

РЕГЛАМЕНТ REMIT ЄС: ОБСЯГ ТА РОЛІ

ОБСЯГ

- **Європейський Союз та Енергетичне співтовариство**
 - Заборона маніпулювання ринком та здійснення торгових операцій із застосуванням інсайдерської інформації

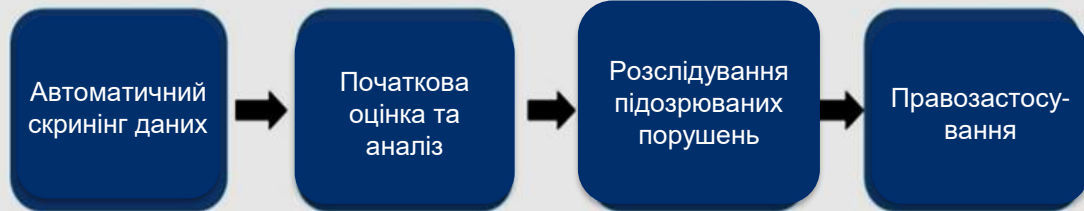
РОЛІ

- **Європейський Союз**
 - ACER здійснює моніторинг оптової торгівлі енергетичними продуктами.
 - НРО співпрацюють на регіональному рівні з ACER у здійсненні моніторингу оптових енергетичних ринків.
 - PRAT здійснюють нагляд за ринком і повідомляють НРО про підозрілі операції.
- **Енергетичне співтовариство** (Договірною стороною якого є Україна)
 - НРО є головним національним органом моніторингу та розслідувань. НРО може співпрацювати з НРО інших договірних сторін і з ACER. Рада органів регулювання Енергетичного співтовариства (ECRB) сприяє співробітництву та координації з ACER.
 - PRAT здійснюють спостереження за ринком і повідомляють НРО про підозрілі операції.

РЕГЛАМЕНТ REMIT ЄС: РОЛІ НРО

ЄС

Моніторинг ACER всього
ринку ЄС

Єнс

Моніторинг національних
ринків НРО

Розслідування та
правозастосування НРО

Розслідування та
правозастосування НРО

- Роль у розслідуванні випадків порушень на ринку належить НРО (не ACER/ECRB).
- Розслідування, рішення та санкції повинні базуватися на положеннях національного законодавства.
- НРО діють окремо або у співпраці з іншими НРО у координації з ACER/ECRB.
- Розслідування НРО можуть початися після:
 - звітів PPAT
 - скринінгу ACER (в ЄС)
 - власного скринінгу НРО (в ЄС та Єнс)

РЕГЛАМЕНТ REMIT ЄС: РОЛІ РРАТ

Відповідно до REMIT, ст.15, у Європейському союзі та Енергетичному співтоваристві

- РРАТ повинні повідомляти національному регулятору про підозрілі операції, що є забороненою поведінкою.
 - РРАТ запроваджують і підтримують ефективні механізми і процедури для виявлення випадків забороненої поведінки.
-
- РРАТ не розслідують порушення, не приймають рішення і не забезпечують їхнього виконання.
 - Проте порушення в рамках REMIT можуть означати порушення учасниками правил торгівлі організованих ринків.
 - Аналіз порушень і санкцій виконується РРАТ на основі правил торгівлі ринків.
 - Санкції, що застосовуються РРАТ, обмежуються тимчасовим відстороненням від торгів або розірванням угоди про участь.

РЕГЛАМЕНТ REMIT ЄС: КРАЦІ ПРАКТИКИ УЧАСНИКІВ РИНКІВ

Nord Pool використовує «Кращі практики REMIT»

Учасники ринку

- Розробляють організаційну базу, що відповідає REMIT
- Вживають заходи для попередження порушень REMIT

Рівень санкцій у випадку порушення залежить в тому числі від наявності такої бази та готовності її удосконалювати.

Цілі дотримання вимог	Дотримання вимог REMIT: реєстрація, розкриття інформації та звітність, попередження зловживань на ринку
Організація та культура дотримання вимог	Організація, що «належним чином організована та укомплектована персоналом». Наявність програми комплаєнсу.
Програма комплаєнсу (дотримання вимог)	Визначення конкретних дій для визначення поведінки, що відповідає/не відповідає вимогам. Для попередження, виявлення, реагування.
Визначення інсайдерської інформації	Заходи для забезпечення визначення, захисту та оприлюднення інсайдерської інформації.
Заходи для попередження інсайдерської торгівлі та маніпулювання ринком	Внутрішні процедури для попередження інсайдерської торгівлі та маніпулювання ринком.

КРАЩІ ПРАКТИКИ. НРО У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

- Одночасні повноваження з Антимонопольним органом застосовувати та правозастосовувати заборони законодавства ЄС та Великої Британії щодо зловживання домінуючим становищем та антиконкурентні угоди
- Належна нормативна база для правозастосування REMIT
- **Моніторинг**
 - Ринкові огляди з електрогенерації, передачі та постачання.
- **Проведення розслідувань**
 - Підозри щодо порушень ліцензійних умов постачання/законодавства про конкуренцію та захист споживачів.
 - З власної ініціативи або на основі звітів про підозрілі операції (STR), повідомлень викривачів, учасників галузі, самостійне надання відомостей, ACER, передання справ від іншого регулятора/органу захисту споживачів
- **Правозастосування – фінансові штрафи**
 - **Ліцензійні умови** – за порушення відповідних умов та вимог
 - **Антимонопольне законодавство** – за антиконкурентні угоди/зловживання домінуючим становищем
 - **Законодавство про захист споживачів** – звернення до суду для одержання постанови про зупинення порушення

КРАЩІ ПРАКТИКИ. НРО У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ (2)

РЕГУЛЯТОРНА ТА ПРОЦЕДУРНА БАЗА OFGEM

- Електроенергія та газ (добросесність та прозорість ринку) (Зміни) (вихід з ЄС) Регламент 2019
- Проекти нормативних актів Великої Британії ISBN 978
- Електроенергія та газ (добросесність та прозорість ринку) (Кримінальні санкції) Регламент 2015/979
- Електроенергія та газ (добросесність та прозорість ринку) (Правозастосування тощо) Регламент 2013/1389
- Процедурні вказівки про використання НРО своїх повноважень у розслідуваннях та правозастосуванні згідно з REMIT
- Політична заява НРО про фінансові штрафи та відшкодування згідно з REMIT
- REMIT Посібник користувача з реєстрації

РОЗСЛІДУВАННЯ OFGEM (опубліковано на вебсайтах OFGEM та ACER)

16.12.20	Компанія EDF Energy порушила ст.4 REMIT	£ 6,000,000
24.08.20	Компанія SSE Generation Limited порушила ст.4 REMIT	£2.060,000
25.03.20	Компанія InterGen порушила ст. 5 REMIT (неправдива інформація або така, що вводить в оману)	• £35,000,000 (зменшено до 24,500,000) • £12,791,000 повернуто постраждалим сторонам
5.09.2019	Компанія Engie Global Markets порушила ст. 5 (неправдиві сигнали або такі, що вводять в оману)	£2,128,236.00 (суму зменшено на 30%)
20.07.17	Компанія National Grid Electricity Transmission plc в рамках REMIT за публікацію невірної ринкової інформації	Жодних дій

КРАЩІ ПРАКТИКИ. НРО У ФРАНЦІЇ

- **CORDIS в CRE (НРО у Франції) діє незалежно від аналітиків нагляду та розслідувачів, а також від їхнього керівництва**
 - Персонал Комітету з розгляду спорів та санкцій (CORDIS) складається з 4 повноправних членів та 4 асоційованих членів.
 - Вони відповідають за врегулювання спорів та накладання санкцій за порушення енергетичного кодексу.
 - Члени комітету відокремлені від аналітиків нагляду, розслідувачів та від керівництва НРО
- **Проведення розслідувань**
 - Персонал Департаменту моніторингу CRE підзвітний Голові.
 - Голова призначає спеціального слідчого.
 - Результатом розслідування може стати передача справи Головою до CoRDIS.
 - Чотири справи було передано до CoRDIS у 2016, 2018, 2019 та 2020 роках.
 - CORDIS застосував перші санкції згідно з Регламентом REMIT у 2018, р. (VITOL, ст. 5, 5,000,000 євро)
 - Вдруге санкції застосовано у 2019 р. (BP Gas Marketing Limited, ст. 5, 1,000,000 євро)

КРАЩІ ПРАКТИКИ. НРО У НІМЕЧЧИНІ (1)

- Федеральне агентство німецьких мереж (Регулятор) та Федеральне картельне відомство спільно здійснюють моніторинг ринку, включно з REMIT.
- Вони працюють разом із Федеральними агентствами нагляду за фінансами та фондовими біржами.
- Спільний моніторинг базується на даних та попередженнях, переданих ACER.
- Регулятор розробляє вторинне законодавство для впровадження REMIT.
- Регулятор реєструє учасників ринку.

КРАЩІ ПРАКТИКИ. НРО У НІМЕЧЧИНІ (2)

РОЗСЛІДУВАННЯ ФЕДЕРАЛЬНОГО АГЕНТСТВА НІМЕЦЬКИХ МЕРЕЖ

В результаті скринінгу ACER надсилає попередження Національним регуляторам

- У 2018 році Федеральне агентство німецьких мереж одержало від ACER 350 попереджень.
- Попередження піддаються первинному аналізу з використанням наданих ACER даних. Джерела даних:
 - 85% даних торгових угод та 99 % даних про біржові накази
 - 6% даних торгових угод та 1% даних про накази від брокерських платформ
 - 9% даних торгових угод по двосторонніх договорах
- Кількість опрацьованих підозрюваних порушень до 2019 р. складає лише 82.
- Лише один штраф у лютому 2019 р. (Uniper Global Commodities SE + два трейдера, ст. 5, 150,000 євро та штрафи по 1,500 та 2,000 євро кожному трейдеру.)
- 38 справ закрито.

КРАЩІ ПРАКТИКИ. НРО В ІНШИХ КРАЇНАХ

	РУМУНІЯ	ЧЕХІЯ
Роль регулятора	Попередній аналіз ринкових зловживань, підозрюваних ACER, учасниками, РРАТ або з власних спостережень.	Розслідує, правозастосовує та накладає штрафи згідно з REMIT.
Співпраця	Інші НРО, ACER, фінансові та антимонопольні органи	
Порушення, штрафи	Фізичні особи, 4,000€ - 10,000€ Юридичні особи, 4,000€ - 80,000€	Фізичні особи, до 38,000€ Юридичні особи, до 190,000€
Збір даних	1 ^й етап від учасників, 2 ^й етап паралельно від учасників та ACER, 3 ^й етап від ACER.	Рішення ERO про порушення статті 8 (Збір даних) REMIT у 2019 р.
Розслідування регулятора	a) Інсайдерська торгівля b) Маніпулювання оптовим ринком c) Неоприлюднення інсайдерської інформації, ненадання даних по угодах та нездійснення реєстрації d) Недотримання РРАТ зобов'язань згідно з REMIT	Внесено зміни до Енергетичного закону, що надали НРО повноваження розслідувати потенційні порушення учасників ринків.
Реєстрація	НРО створив Національний реєстр учасників. Дані надаються згідно з рішенням ACER 01/12 у 2 етапи.	

ГМЕ, ІТАЛІЙСЬКА ЕНЕРГЕТИЧНА БІРЖА

Процедури моніторингу:

- 1) Політика
- 2) Ризик
- 3) Підрозділ

Збір даних

Скринінг

Перевірка

Звітність

Підозра у
зловживанні
на ринку

Управління

Поведінка

НУРХ, ЕНЕРГЕТИЧНА БІРЖА УГОРЩИНИ

Офіс нагляду за ринком (MSO)

- Незалежний орган, що здійснює моніторинг угод та розрахунків на ринку НУРХ та поведінки членів НУРХ

Запис даних

- MSO систематично та повністю записує та оцінює дані про угоди та розрахунки, а також проводить будь-який необхідний аналіз.

Моніторинг та інформування про підозрювані порушення

- Якщо MSO підозрює порушення правил або будь-які інші випадки, що впливають на торгівлю на НУРХ (це особливо стосується визначення цін), він повинен негайно повідомити Генерального директора, а за потреби і Енергетичного регулятора Угорщини.

Санкції

- MSO не має права застосовувати санкції. Він лише повідомляє інституції, відповідальні за накладення санкцій, наприклад, Генерального директора НУРХ. НУРХ MSO звітує перед Генеральним директором НУРХ та Комітетом з організованих ринків.

РЕЄСТРАЦІЯ РРАТ В ЯКОСТІ RRM ТА ІІР

РЕЄСТРАЦІЯ В ЯКОСТІ ЗАРЕЄСТРОВАНОГО МЕХАНІЗМУ ЗВІТНОСТІ

Обов'язки зі звітності учасників ринку, організованих ринків та ОСП

- Обов'язок звітувати перед ACER (в ЄС)/перед НРО (у ЕнС) щодо контрактів на постачання та транспортування енергії з вторинного ринку та публікувати інсайдерську інформацію належить учасникам ринку.
- Обов'язок запропонувати контракт на надання послуг звітності по угодах, які вони організовують, належить організованим ринкам.
- Обов'язок повідомляти про контракти на транспортування із первинного розподілу та номінації належить ОСП.

Хто реєструється в якості зареєстрованого механізму звітності (RRM)

- Для виконання таких обов'язків учасники ринку, організовані ринки та ОСП або реєструються в якості RRM, або делегують цей обов'язок.
- Для надання послуг звітності сторони, що не є учасниками ринку, організованими ринками та ОСП, реєструються як RRM.
- Перелік зареєстрованих механізмів звітності ACER налічує 119 суб'єктів.

Для підтримки НРО у моніторингу торгової діяльності з метою виявлення випадків забороненої поведінки, Україна робить кроки до прийняття правил, які вимагають від учасників ринку надання даних відповідно до інструкцій ACER.

РЕЄСТРАЦІЯ В ЯКОСТІ ЗАРЕЄСТРОВАНОГО МЕХАНІЗМУ ЗВІТНОСТІ RRM В ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЦІ

- Організовані ринки для звітування про стандартні контракти (OMIE-ES, Nord Pool Spot, OPCOM-RO, OMIP,-PT OTE-CZ, POLPX,-PL ICE-UK, OKTE-SK, GME-IT, EXAA-AT, EPEX Spot-FR, HUPX-HU, EEX,-DE LAGIE-GR, BORZEN-SI)
- Організовані ринки для звітування про нестандартні контракти (Nord Pool SPOT, OPCOM,-RO OMIP-PT, POLPX-PL, ICE-UK, OKTE-SK, GME-IT, HUPX-HU, EEX-DE, LAGIE-GR, BORZEN-SI)
- Організовані ринки для звітування про права на електроенергію (OPCOM-RO OMIP-PT, ICE-UK, OKTE-SK, GME-IT)
- Організовані ринки для звітування про загальний розподіл (OPCOM-RO, OMIP-PT, OKTE-SK, GME-IT)
- Організовані ринки для звітування про номінації на електроенергію (OPCOM-RO, OKTE-SK, BORZEN-SI)

- Організовані ринки, не зареєстровані для звітування про права на електроенергію, загальний розподіл, номінації на електроенергію (OTE-CZ, OMIE-ES, Nord Pool Spot, EXAA-AT, EPEX SPOT-FR, HUPX-HU, EEX-De, LAGIE-GR, SEMO-IR)
- Організовані ринки, не зареєстровані для звітування про нестандартні контракти (OTE-CZ, OMIE-ES, EPEX SPOT-FR, EXAA-AT, SEMO-IR)

- Провайдери послуг для звітування про стандартні контракти, позабіржові угоди, права на електроенергію, загальний розподіл, номінації на електроенергію (Solien, Trauport, Keller, Webware Internet Solutions GmbH)

- ОСП для звітування про номінації на електроенергію (EnergyNet-DA, NGI-UK, EirGrid-IR, RTE-FR, APG-AT, CEPS-CZ, Elia-BE, Mavir-HU, PSE-CZ, Red Electrica-ES, Tennet-DE, Amprion-DE, 50Hertz-DE, IPTO-GR)
- ОСП для звітування про права на електроенергію (NGI-UK, EirGrid-IR, RTE-FR, Mavir-HU, Red Electrica-ES, IPTO-GR).
- ОСП для звітування про загальний розподіл (NGI-UK, RTE-Fr, Mavir-HU, Elering-EE, Red Electrica-ES, Tennet-De, IPTO-GR). But reporting is done by JAO.
- ОСП для звітування про стандартні контракти (Amprion-De, 50Hertz-DE, APG-AT, RWE-DE, Tennet - DE)
- ОСП для звітування про нестандартні контракти (RTE-FR, TENNET-DE, PSE-CZ). In Bulgaria national holding.

- Платформи розподілу для звітування про загальний розподіл (JAO, CAO in SEE)

РЕЄСТРАЦІЯ В ЯКОСТІ ПЛАТФОРМИ ІНСАЙДЕРСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЇ

- REMIT, 4.1 – «учасники ринку публічно розкривають інсайдерську інформацію щодо бізнесів або об'єктів»
- Може застосовуватися одночасна публікація на вебсайті учасника ринку, але вона не може замінити розкриття інформації на платформах інсайдерської інформації.
- У 2020 році ACER розпочав реєстрацію IIP на основі їхньої відповідності до мінімальних вимог якості.
- Два типи «інсайдерської інформації»: АВАРІЙНИ ВІДКЛЮЧЕННЯ та ІНША ІНФОРМАЦІЯ (бізнес); і обидва типи можуть впливати на ціни.

ПОЛЯ ДАНИХ ДЛЯ «АВАРІЙНИХ ВІДКЛЮЧЕНЬ»

1. Ідентифікатор повідомлення
2. Статус події
3. Тип недоступності
4. Тип події
5. Дата/час публікації
6. Початок події
7. Кінець події
8. Одиниця вимірювання
9. Недоступна потужність
10. Доступна потужність
11. Встановлена потужність
12. Причина недоступності
13. Примітки, додаткова інформація
14. Тип палива
15. Зона тендерів
16. Постраждалий актив або підрозділ
17. Код ЕІС постраждалого активу або підрозділу
18. Учасник ринку
19. Код учасника ринку

РЕЄСТРАЦІЯ В ЯКОСТІ ІІР (ПЕРЕЛІК ІІР ACER)

... перелік платформ інсайдерської інформації, наявних у Європі для розкриття інсайдерської інформації щодо оптових енергоринків, публікується на Порталі REMIT Агентства після оцінки дотримання відповідними ІІР вимог щодо якості...

Настанова із застосування Регламенту (ЄС) № 1227/2011, 4 та 5 видання

	НАЗВА ПЛАТФОРМИ	Електроенергія	Газ	СТАТУС ЗАЯВКИ
1	Central European Gas Hub AG	Так	Так	1-й етап завершений, 2-й етап оцінюється
2	European Energy Exchange AG	Так	Так	Оцінка ІІР успішно завершена
3	ELEXON Ltd	Так	Ні	1-й етап завершений, 2-й етап оцінюється
4	Gestore dei Mercati Energetici S.p.A.	Так	Так	Оцінка ІІР успішно завершена
5	Hungarian Power Exchange	Так	Так	Оцінка ІІР успішно завершена
6	JAO	Так	Ні	Оцінюється, 1-й етап
7	Nord Pool AS	Так	Ні	Оцінка ІІР успішно завершена
8	OMI, Polo Español S.A. (OMIE), MIBGAS S.A	Так	Так	1-й етап завершений, 2-й етап оцінюється
9	PRISMA European Capacity Platform GmbH	Ні	Так	1-й етап завершений, 2-й етап оцінюється
10	SEEBURGER AG	Так	Так	1-й етап завершений, 2-й етап оцінюється
11	Solien, s.r.o.	Так	Так	1-й етап завершений, 2-й етап оцінюється
12	Towarowa Giełda Energii S.A.	Так	Ні	Оцінюється, 1-й етап
13	UAB GET Baltic	Ні	Так	Оцінка ІІР успішно завершена
14	Webware Internet Solutions GmbH	Так	Так	1-й етап завершений, 2-й етап оцінюється

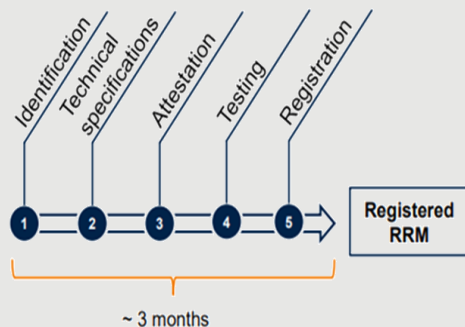
Джерело: Вебсайт ACER, січень 2021

ПОСЛУГИ ЗВІТУВАННЯ ТА ОПРИЛЮДНЕННЯ РРАТ

NORD POOL, ЕНЕРГЕТИЧНА БІРЖА КРАЇН ПІВНІЧНОЇ ЄВРОПИ ТА БАЛТІЇ

РЕЄСТРАЦІЯ У ЯКОСТІ RRM

- Реєстрація ACER у якості зареєстрованого механізму звітності (RRM) для звітності за торговими даними від імені учасників ринку.

РЕЄСТРАЦІЯ У ЯКОСТІ IIP

- Оцінка IIP успішно завершена

АДМІНІСТРОВАНІ РИНКИ

- Nord Pool Spot – РДН і ВДР для скандинавських і балтійських країн
- N2EX – РДН та ВДР (Велика Британія)

ПРОПОНОВАНІ ПОСЛУГИ

- Звітування про трансакції**
 - На ринках Nord Pool і N2EX,
 - На інших організованих ринках і зовнішніх організованих ринках (ОТС).
- Послуги комплаєнсу (дотримання вимог)**
 - Термінові ринкові повідомлення для повідомлення інсайдерської інформації.

ВПРОВАДЖЕННЯ REMIT В ЕНЕРГЕТИЧНОМУ СПІВТОВАРИСТВІ ТА В УКРАЇНІ

ЗБІР ДАНИХ В ЕНЕРГЕТИЧНОМУ СПІВТОВАРИСТВІ

- **Збір даних** є ключовим для будь-якої бази моніторингу.
- Договірні сторони мають повну свободу впроваджувати звітування та збір даних так само ефективно, як це зроблено ACER.

«Національні регуляторні органи здійснюють моніторинг торгової діяльності стосовно оптових енергетичних продуктів для виявлення та попередження торгівлі на базі інсайдерської інформації та маніпулювання ринком на своїх національних ринках.

З цією метою вони можуть використовувати посібники, розроблені Агентством співробітництва енергетичних регуляторів та можуть приймати правила щодо вимог до учасників ринку про надання відповідних даних» (ЕНЕРГЕТИЧНЕ СПІВТОВАРИСТВО, REMIT, ст. 7)

ДОТРИМАННЯ ВИМОГ REMIT В УКРАЇНІ (1)

Первинне законодавство повинно забезпечувати:

- Здатність НКРЕКП здійснювати моніторинг оптового ринку, проводити розслідування, приймати рішення, вживати заходи правозастосування, накладати штрафи згідно з REMIT
- Право регресу проти рішень регуляторного органу
- Санкційний режим згідно з REMIT
- Обов'язки Регулятора стосовно міжнародної співпраці в рамках REMIT (згідно з Процесуальним актом ECRB)

Первинне законодавство

- Може надавати компетентному органу право здійснювати моніторинг ринку разом з НКРЕКП,
- Може встановлювати форму співпраці НКРЕКП з фінансовим та антимонопольним регуляторами.

ДОТРИМАННЯ ВИМОГ REMIT В УКРАЇНІ (2)

- **Процедури моніторингу НКРЕКП** повинні включати зловживання на ринку в рамках REMIT. Перелік показників необхідно доповнювати показниками з настанов ACER.
- **Оператор ринку та ОСП** повинні розробити процедури моніторингу та внутрішні організаційні правила.
- ECRB не вимагає бази **збору даних**, що повністю відповідає REMIT, але національне законодавство **може і повинно робити це на базі положень статті 7 прийнятого Регламенту REMIT**.
- **Окремий регламент щодо реєстрації учасників оптового ринку**, який встановлює обов'язок реєструватися, терміни та формати реєстрації.

— ДЯКУЄМО!

Проект
Енергетичної
Безпеки

Цей документ став можливим завдяки підтримці американського народу через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Tetra Tech ES, Inc. несе повну відповідальність за зміст цього документу. Викладений зміст не обов'язково відображає позицію USAID або Уряду Сполучених Штатів.

